

Complexnummer: 520424

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

-

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

520425, 520426, 525727

Woonplaats

Werkendam

Gemeente

Altena

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Kruisstraat 10, 4251 CW te Werkendam

Complexomschrijving

Inleiding

WOONHUIS met achterhuis en serre (onderdeel I) met aan de achterzijde twee aangebouwde DIENSTWONINGEN (onderdelen II en III) voor bedienden. Het woonhuis is omstreeks 1880-1890 opgetrokken in eclectische vormen; de door middel van een aan de zuidzijde gelegen gang met de woning en elkaar verbonden dienstwoningen zijn slechts sober gedetailleerd in een Streek-eigen bouwtrant. Het voorhuis (nr. 10) was oorspronkelijk de woning van burgemeester Sigmond maar heeft ook als kantoor en café gediend. Hoewel de functionele relatie met het voorhuis verdwenen is, hebben alle objecten nog wel de oorspronkelijke woonfunctie behouden. Het gezamenlijke dak van de dienstwoningen is in 1995 vervangen en opnieuw met pannen gedekt. Bij het huis hoorde oorspronkelijk ook een grote, langgerekte tuin met tuinhuisje en glazen kas. De tuin valt buiten de bescherming.

Omschrijving

De panden zijn gesitueerd aan de oostzijde van de Kruisstraat, op een aflopend stuk talud van een dijkweg dat de vorm heeft van een langgerekte rechthoek. Het complex bestaat uit een tweelaags woonhuis met aan de achterzijde een grote serre met bovenbouw en in de lengterichting daarachter gebouwd twee éénlaags bediendenwoningen. Deze laatste zijn eenvoudig in opzet en detaillering. Het woonhuis heeft een opvallende, afgeronde hoek. Het terrein heeft een licht geaccidenteerd verloop en wordt naar achteren toe steeds lager. De huizen zijn aan de noordzijde ontsloten door een smalle steeg die tussen de nummers 10 en 18 loopt. Het niveauverschil wordt opgevangen met enkele stenen trapjes. Halverwege het achterterrein bevindt zich een stenen poort die het terrein verder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ontsluit. Aan de zuidzijde wordt nummer 10 gescheiden van nummer 8 door een smalle, met een muurtje afgesloten oase.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van het kleigebied en als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van een woning met bijbehorende dienstwoningen. Met name het woonhuis (onderdeel I) is van architectuurhistorisch belang door de stijl en de kwaliteit van de eclectische detaillering en vanwege de architectonische gaafheid van zowel het interieur als het exterieur. Het complex heeft ensemblewaarden vanwege de onderlinge functionele samenhang en vanwege de markante ligging in het dijktaalud. Het geheel is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520425

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82796/140

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Werkendam	Altena	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Werkendam	O			3020

Omschrijving**

Inleiding

DIENSTWONING; omstreeks 1880 opgetrokken in een streek-eigen bouwtrant. De woning hoorde bij het huis van burgemeester Sigmond (onderdeel I) en is gelegen aan de achterzijde van de andere dienstwoning nr. 14 (onderdeel II).

Omschrijving

Pand op rechthoekige grondslag van één bouwlaag met gebosseerd gepleisterde gevels onder een, in 1995 vernieuwd en met pannen gedekt zadeldak. De vensters zijn recht gesloten en hebben zesruits en negenruits schuiframen. In de noordwestelijke hoek bevindt zich een klein gedenkplaatje met het waterpeil van een overstroming op 1 april 1881. Het rechter gedeelte van het pand heeft een laag souterrain met nissen voor fornuizen. Intern is het pand voorzien van een eenvoudig balkplafond. In de gevels zijn ijzeren steekankers aangebracht.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling, namelijk de bouw van een woning met bijbehorende dienstwoningen. Er is sprake van ensemblewaarden vanwege de architectonische, functionele en typologische samenhang van de verschillende complexonderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

Inleiding

WOONHUIS met achterhuis en serre, omstreeks 1880-1890 opgetrokken in eclectische vormen. Het huis was oorspronkelijk de woning van burgemeester Sigmond maar heeft ook als kantoor en café gediend. Tegenwoordig heeft het pand weer een woonfunctie.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Gedeeltelijk vrijstaand woonhuis van twee bouwlagen met een in staand verband gemetselde lijstgevel onder een met gesmoorde tuiles du Nord en dakleer gedekt tentdak met schilden. De zij- en achtergevels van het voorhuis zijn opgetrokken uit in kruisverband gemetselde gele IJsselsteentjes. De voorgevel is vervaardigd uit rode, machinale baksteen. Het pand is aan de achterzijde gedeeltelijk onderkelderd.

De voorgevel heeft drie vensterassen en een opvallende afgeronde hoek met eveneens een vensteras met dakkapel. Dit gedeelte is voorzien van een kwartronde glasruit. De gevel wordt geleed door een hardstenen plint, een geprofileerde cordonlijst en een fries met uitspringende gootlijst en geornamenteerd met druppels. De gevelopeningen zijn recht gesloten. De vensters hebben een geprofileerde, gecementeerde omlijsting en zijn voorzien van enkelruits schuiframen met ongedeeld bovenlicht. Op de begane grond hebben de vensters hardstenen onderdorpels op klosjes en aan de bovenzijde een kleine, met palmetten geornamenteerde luifel. De rijk geornamenteerde houten vleugeldeur met houten en glaspanelen bevindt zich rechts in de gevel. De glaspanelen zijn voorzien van een smeedijzeren sierrooster met krulwerk. De deur is verder geornamenteerd met onder meer gebroken halfronde frontons, gecanneleerde consoles, diamantkoppen en een Korintisch halfzuiltje.

De zijgevels en de achtergevels zijn aanmerkelijk soberder in detaillering. De vensters hebben hier wel enige wijzigingen ondergaan. In de achtergevel is verder het keldervenster geplaatst. Aan de achterzijde bevindt zich verder het rechthoekige achterhuis met bovenbouw dat overgaat in een rechthoekige houten serre (wintertuin) met bovenbouw van het achterhuis. De wanden van het achterhuis zijn geblokt gepleisterd. In de wanden zijn ijzeren steekankers voor het balkenplafond aangebracht. De zijschilden van het achterhuis zijn met driehoekige zinken schubben gedekt. De goot heeft een zinken eierlijst. De recht gesloten vensters hebben zware kozijnen met T-ramen. Ter hoogte van de serre bevindt zich een gemetselde muur met twee korfboogpoorten. Intern is in het huis nog zeer veel van de oorspronkelijke detaillering bewaard gebleven. In de meeste woonkamers, bevinden zich geornamenteerde, gestucte plafonds met florale ornamentiek. De voorkamer op de verdieping heeft nog restanten van de originele polychromie. Overige ornamentiek: marmeren schouwen, marmeren lambrisering in de entree, marmeren trap naar de achterwoning, gietijzeren trapeuningstijlen en houten trappaal. Vrijwel alle deuren zijn nog origineel; in het algemeen houten paneeldeuren (in de woonkamer met diamantkoppen). De vensters zijn aan de binnenkant voorzien van inklapbare, samengestelde houten luiken. De vensterluiken aan de buitenzijde zijn verdwenen. De entree is aan de zuidzijde doorgetrokken en heeft aan de achterzijde een (deels weggewerkt) marmeren trapje dat toegang geeft tot de grote gang die het voorhuis met het achterhuis en de bediendenwoningen verbindt.

Aan de achterzijde heeft het pand een kleine, smalle kelder met een tongewelf.

Waardering

Het woonhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van het kleigebied en de typologische ontwikkeling van een woning met bijbehorende dienstwoningen. Het object is van architectuurhistorisch belang door de stijl en de kwaliteit van de eclectische detaillering. Er is sprake van ensemblewaarden vanwege de architectonische, functionele en typologische samenhang van de verschillende complexonderdelen. Het huis is van belang vanwege de architectonische gaafheid van zowel het interieur als het exterieur. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Woonhuis(K)

Woonhuis

Monumentnummer*: 520426

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82796/122

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Werkendam	Altena	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Werkendam	O			3022

Omschrijving**

Inleiding

DIENSTWONING; omstreeks 1880 opgetrokken in een streek-eigen bouwtrant. De woning hoorde bij het huis van burgemeester Sigmond (onderdeel I) en is gelegen aan de achterzijde van de andere dienstwoning nr. 14 (onderdeel II).

Omschrijving

Pand op rechthoekige grondslag van één bouwlaag met gebosseerd gepleisterde gevels onder een, in 1995 vernieuwd en met pannen gedekt zadeldak. De vensters zijn recht gesloten en hebben zesruits en negenruits schuiframen. In de noordwestelijke hoek bevindt zich een klein gedenkplaatje met het waterpeil van een overstroming op 1 april 1881. Het rechter gedeelte van het pand heeft een laag souterrain met nissen voor fornuizen. Intern is het pand voorzien van een eenvoudig balkplafond. In de gevels zijn ijzeren steekankers aangebracht.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling, namelijk de bouw van een woning met bijbehorende dienstwoningen. Er is sprake van ensemblewaarden vanwege de architectonische, functionele en typologische samenhang van de verschillende complexonderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

Inleiding

WOONHUIS met achterhuis en serre, omstreeks 1880-1890 opgetrokken in eclectische vormen. Het huis was oorspronkelijk de woning van burgemeester Sigmond maar heeft ook als kantoor en café gediend. Tegenwoordig heeft het pand weer een woonfunctie.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Gedeeltelijk vrijstaand woonhuis van twee bouwlagen met een in staand verband gemetselde lijstgevel onder een met gesmoorde tuiles du Nord en dakleer gedekt tentdak met schilden. De zij- en achtergevels van het voorhuis zijn opgetrokken uit in kruisverband gemetselde gele IJsselsteentjes. De voorgevel is vervaardigd uit rode, machinale baksteen. Het pand is aan de achterzijde gedeeltelijk onderkelderd.

De voorgevel heeft drie vensterassen en een opvallende afgeronde hoek met eveneens een vensteras met dakkapel. Dit gedeelte is voorzien van een kwartronde glasruit. De gevel wordt geleed door een hardstenen plint, een geprofileerde cordonlijst en een fries met uitspringende gootlijst en geornamenteerd met druppels. De gevelopeningen zijn recht gesloten. De vensters hebben een geprofileerde, gecementeerde omlijsting en zijn voorzien van enkelruits schuiframen met ongedeeld bovenlicht. Op de begane grond hebben de vensters hardstenen onderdorpels op klosjes en aan de bovenzijde een kleine, met palmetten geornamenteerde luifel. De rijk geornamenteerde houten vleugeldeur met houten en glaspanelen bevindt zich rechts in de gevel. De glaspanelen zijn voorzien van een smeedijzeren sierrooster met krulwerk. De deur is verder geornamenteerd met onder meer gebroken halfronde frontons, gecanneleerde consoles, diamantkoppen en een Korintisch halfzuiltje.

De zijgevels en de achtergevels zijn aanmerkelijk soberder in detaillering. De vensters hebben hier wel enige wijzigingen ondergaan. In de achtergevel is verder het keldervenster geplaatst. Aan de achterzijde bevindt zich verder het rechthoekige achterhuis met bovenbouw dat overgaat in een rechthoekige houten serre (wintertuin) met bovenbouw van het achterhuis. De wanden van het achterhuis zijn geblokt gepleisterd. In de wanden zijn ijzeren steekankers voor het balkenplafond aangebracht. De zijschilden van het achterhuis zijn met driehoekige zinken schubben gedekt. De goot heeft een zinken eierlijst. De recht gesloten vensters hebben zware kozijnen met T-ramen. Ter hoogte van de serre bevindt zich een gemetselde muur met twee korfboogpoorten. Intern is in het huis nog zeer veel van de oorspronkelijke detaillering bewaard gebleven. In de meeste woonkamers, bevinden zich geornamenteerde, gestucte plafonds met florale ornamentiek. De voorkamer op de verdieping heeft nog restanten van de originele polychromie. Overige ornamentiek: marmeren schouwen, marmeren lambrisering in de entree, marmeren trap naar de achterwoning, gietijzeren trapeuningstijlen en houten trappaal. Vrijwel alle deuren zijn nog origineel; in het algemeen houten paneeldeuren (in de woonkamer met diamantkoppen). De vensters zijn aan de binnenkant voorzien van inklapbare, samengestelde houten luiken. De vensterluiken aan de buitenzijde zijn verdwenen. De entree is aan de zuidzijde doorgetrokken en heeft aan de achterzijde een (deels weggewerkt) marmeren trapje dat toegang geeft tot de grote gang die het voorhuis met het achterhuis en de bediendenwoningen verbindt.

Aan de achterzijde heeft het pand een kleine, smalle kelder met een tongewelf.

Waardering

Het woonhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van het kleigebied en de typologische ontwikkeling van een woning met bijbehorende dienstwoningen. Het object is van architectuurhistorisch belang door de stijl en de kwaliteit van de eclectische detaillering. Er is sprake van ensemblewaarden vanwege de architectonische, functionele en typologische samenhang van de verschillende complexonderdelen. Het huis is van belang vanwege de architectonische gaafheid van zowel het interieur als het exterieur. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische, bouwtechnische en typologische zeldzaamheid.

Inleiding

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

DIENSTWONING; omstreeks 1880 opgetrokken in streek-eigen bouwtrant. De woning hoorde bij het huis van burgemeester Sigmond (onderdeel I), is gelegen tegen de achterzijde van de serre hiervan en gaat aan de oostzijde over de andere dienstwoning, nr. 12 (onderdeel III). Het dak is in 1995 vernieuwd.

Omschrijving

Pand op rechthoekige grondslag van één bouwlaag met gevels in schoon metselwerk van machinale baksteen onder een met pannen gedekt zadeldak. Recht gesloten vensters en deur; alle gewijzigd. De woning loopt door tot boven de kelder van nr. 12. Aan de zuidzijde bevindt zich de doorlopende gang naar de westelijke bebouwing. Intern is verder geen bijzondere detaillering aanwezig. Bij de trap bevindt zich een klein hekwerkje met pijlpunten en gietijzeren penant.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling, namelijk de bouw van een woning metbijbehorende dienstwoningen. Er is sprake van ensemblewaarden vanwege de architectonische, functionele en typologische samenhang van de verschillende complexonderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Dienstwoning(K4)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 525727

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82635/117

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Werkendam	Altena	Noord-Brabant

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Werkendam	O			3030

Omschrijving**

Inleiding

DIENSTWONING; omstreeks 1880 opgetrokken in een streek-eigen bouwtrant. De woning hoorde bij het huis van burgemeester Sigmond (onderdeel I) en is gelegen aan de achterzijde van de andere dienstwoning nr. 14 (onderdeel II).

Omschrijving

Pand op rechthoekige grondslag van één bouwlaag met gebosseerd gepleisterde gevels onder een, in 1995 vernieuwd en met pannen gedekt zadeldak. De vensters zijn recht gesloten en hebben zesruits en negenruits schuiframen. In de noordwestelijke hoek bevindt zich een klein gedenkplaatje met het waterpeil van een overstroming op 1 april 1881. Het rechter gedeelte van het pand heeft een laag souterrain met nissen voor fornuizen. Intern is het pand voorzien van een eenvoudig balkplafond. In de gevels zijn ijzeren steekankers aangebracht.

Waardering

De dienstwoning is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van een sociaal-economische en typologische ontwikkeling, namelijk de bouw van een woning met bijbehorende dienstwoningen. Er is sprake van ensemblewaarden vanwege de architectonische, functionele en typologische samenhang van de verschillende complexonderdelen. Het is van belang vanwege de architectuurhistorische en typologische zeldzaamheid.

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Woningen en woningbouwcomplexen	Dienstwoning(K)	Dienstwoning(K4)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument